

เจ้าสุนทร ณ เชียงใหม่ : การสืบทอดภูมิปัญญาการสร้างสล้อและชิง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมและการพัฒนา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล
Copyright by Mahidol University

เจ้าสุนทร ณ เชียงใหม่ : การสืบทอดภูมิปัญญาการสร้างสะล้อและซิง

CHAO SUNTHORN NA CHIANG MAI: THE TRANSFER OF LOCAL WISDOM IN THE MAKING OF SALOR AND SUNG

ปรเมศวร์ สรรพศรี 5136863 LCCU/M

ศศ.ม.(วัฒนธรรมและการพัฒนา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : โสภนา ศรีจำปา, Ph.D., ขนบพร วงกาพลินธุ์, Ph.D., ณรงค์ อัจสมิติ, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ(1) ต้องการศึกษาด้านชีวิตประวัติและคุณูปการของเจ้าสุนทร ณ เชียงใหม่ที่มีต่อวงการดนตรีพื้นเมืองล้านนาและสายครูช่างทำเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาจากราชสำนักเชียงใหม่ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมไปถึง (2) ต้องการเรียนรู้กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านภูมิปัญญาช่างทำเครื่องดนตรีสะล้อและซิงในสายของเจ้าสุนทร ณ เชียงใหม่ ที่ได้รับการสืบทอดแบบแผนอย่างกว้างขวางในภาคเหนือตอนบนมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและข้อมูลภาคสนามทั้งจากการสืบค้นเอกสาร โบราณทางประวัติศาสตร์ ใบลาน เอกสารงานวิชาการ หนังสือ รวมไปถึงการสัมภาษณ์ทายาท ลูกศิษย์ ช่างทำเครื่องดนตรี ครูอาจารย์ และนักดนตรี เพื่อนำมาคัดเลือกและวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาการสืบทอด การสร้าง สะล้อและซิงของเจ้าสุนทร ณ เชียงใหม่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีผลสรุปว่า ภูมิปัญญาการสร้างสะล้อและซิงซึ่งเกิดจากองค์ความรู้ของเจ้าสุนทร ณ เชียงใหม่ มีผลกระทบต่อวงการเครื่องสายพื้นบ้านล้านนาอย่างมาก ทั้งในด้านของการพัฒนาเครื่องดนตรีให้มีคุณภาพจาก “พื้นบ้าน” ให้เข้ามาสู่ระดับ “มาตรฐาน” เพื่อใช้ในระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน การพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะของสะล้อและซิง เช่นการสร้างซิงและสะล้อให้มี 3 ขนาดคือ เล็ก กลาง ใหญ่ การใช้ลูกบิดเข้ามาปรับเสียง การใช้เทคโนโลยีเข้ามาในการสร้าง ฯลฯ รวมไปถึงการได้เห็นประวัติชีวิตและการขึ้นหัตถ์สู่กับการเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมเดิมของดนตรีเครื่องสายล้านนา และการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับทายาทและลูกศิษย์(ช่าง) เพื่อสานต่อภูมิปัญญาสะล้อและซิงต้นแบบของท่าน จนมาถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ: เจ้าสุนทร ณ เชียงใหม่ /สะล้อ /ซิง /การสืบทอดภูมิปัญญา

103 หน้า

CHAO SUNTHORN NA CHIANG MAI : THE TRANSFER OF LOCAL WISDOM
IN THE MAKING OF SALOR AND SUNG.

PORAMASE SUBPHASRI 5136863 LCCU/M

M.A. (CULTURE AND DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: SOPHANA SRICHAMPA, Ph.D.,
KANOPPORN WONGGARASIN, Ph.D. ,NARONG ARDSMITI, Ph.D.

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to investigate the biography and the work of Chao Sunthorn Na Chiang Mai, especially his work and contributions having an impact on Lanna music, as well as to trace the group of artists from the Chiang Mai Royal court who contributed to his skills in making Lanna musical instruments and 2) to study the wisdom transfer of Lanna musical instrument making of Salor and Sueng from Chao Sunthorn Na Chiang Mai to the Chiang Mai Royal court artists. This wisdom has been widely transferred in upper Northern Thailand.

The research was conducted using qualitative methodology. Data was collected from various sources such as historical and academic documents recorded on palm leaves, stone inscriptions, books, and interviews with certain groups of people affiliated with the Chiang Mai Royal court. These interviews were conducted with Chao Sunthorn Na Chiang Mai's heirs, students, teachers, and musicians about aspects of Lanna music and instruments. Selected data concerning wisdom transfer and making Salor and Sueng by Chao Sunthorn Na Chiang Mai was then analyzed.

From the study, it can be concluded that the knowledge and wisdom of Chao Sunthorn Na Chiang Mai about Salor and Sueng has heavily influenced Lanna string construction in three aspects. First, the level of these musical instruments was raised from local to national standards and he was able to adjust the school learning and teaching system. Second, the appearances of the Salor and Sueng were developed in small, medium, and large sizes with three and four knobs by applying tuning pegs and construction technology. Lastly, the history and long development of Lanna musical instruments and his knowledge and local wisdom transfer to his heirs and students over time up to the present was illustrated.

KEY WORDS: CHAO SUNTHORN NA CHIANGMAI /SALOR/SUNG/LOCAL
WISDOM TRANSFER

103 pages